

Stasiuk, Topol, Andruchowycz pod wspólnym mianownikiem Relacje od kuchni

Stasiuk, Topol, Andrukhovych
under Common Denominator
An Inside Story

Dilyana Dencheva

<https://orcid.org/0000-0003-1969-6020>

SOFIA UNIVERSITY SAINT KLIMENT OHRIDSKI
dilyana_dencheva@slav.uni-sofia.bg

Data zgłoszenia: 7.10.2021 r. | Data akceptacji: 31.03.2022 r.

ABSTRACT | The following paper presents some of the problems of the Bulgarian publishing of the co-authored book *Middle Europe in Three Essays*, which includes the essays of three Slavic authors — Andrzej Stasiuk, Yuri Andrukhovych and Jáchym Topol. The preface is written by Ani Burova. The focus is placed on the conception of gathering the texts in one book and also on the problems of editing and translation, such as order of the essays, translation of toponyms and ethnonims etc.

KEYWORDS | Slavic literatures, Slavic languages, Central Europe, essays, translation

Pod koniec 2020 roku w Sofii ukazała się książka pt. *Europa Środkowa w trzech esejach*¹ z tekstami Andrzeja Stasiuka (*Dziennik okrętowy*), Jurija Andruchowycza (*Środkowowschodnia rewizja*)² i Jáchyma Topola (*Supermarket bohaterów radzieckich*)³ oraz przedmową autorstwa Ani Burowej (*Metamorfozy pewnej utopii kulturowej*)⁴. Eseje zostały przetłumaczone przez Dilianę Denczewą (tekst polski), Rajnę Kamberową (tekst ukraiński) i Wasyla Samokowliewa (tekst czeski). Pracy redaktorskiej podjęli się Anżelina Penczewa, Diliana Denczewa i Władimir Penczew.

Pierwsze dwa z wymienionych esejów od dawna znane są polskiej (i nie tylko) wspólnocie czytelniczej i od początku ich funkcjonowania na rynku wydawniczym idą z sobą w parze. Przypomnę, że 31 grudnia 2000 roku ukazała się książka *Moja Europa. Dwa eseje o Europie zwanej Środkową*⁵, która doczekała się kilku wydań i licznych przekładów na różne języki europejskie, m.in. niemiecki, francuski, węgierski, chorwacki czy hiszpański. Bułgarskie wydanie zostało jednak wzbogacone o jeszcze jeden utwór, który znakomicie wpisuje się w duet Andruchowycza i Stasiuka, tym bardziej że jest powiązany z ich tekstami wieloma nićmi. Esej Topola również jest znany w Polsce, gdyż został wydany jako odrębna pozycja w 2005 roku. Powstał rok wcześniej jako posłowie do czeskiego wydania książki Stasiuka *Jak zostałem pisarzem, lecz pod innym tytułem — Jak wędrowaliśmy do Stasiuka (próba kroniki)*, co wiele tłumaczy.

Pomysłodawczynią koncepcji stworzenia zbioru esejów jest Ani Burowa, literaturoznawczyni od wielu lat związana z bułgarską „Gazetą Literacką”. Podstawy koncepcji zawarte są w jej monografii pt. *Literatura i sfragmentaryzowany świat*⁶, w której wiele uwagi poświęca Europie Środkowej i w której czytamy, że przestrzeń zwana Europą Środkową ma jedną bardzo ważną cechę: jej sens wcale nie jest geograficzny, on jest przede wszystkim wartościujący, przez co jej granice, definiowane poprzez kulturowe i duchowe kategorie, są płynne. Badaczka zauważa ponadto, że tradycja kształtowania się oraz użycia tego pojęcia jest bardzo długa, choć jej kulminacja przypada na lata 80. XX wieku, kiedy to nadmierne dowartościowanie toposu Europy Środkowej osiąga apogeum — wówczas staje się on obiektem silnej idealizacji i apologii, przeradzając się w prawdziwą kulturową utopię. W wyobrażeniach takich autorów jak Milan Kundera czy Danilo Kiš przestrzeń środkowoeuropejska jawi się jako alternatywa ideologicznej

1 Oryginalny tytuł *Средна Европа в три есета* (bułg.).

2 Oryginalny tytuł *Централно-східна ревізія* (ukr.).

3 Oryginalny tytuł *Supermarket sovětských hrdinů* (czes.).

4 Oryginalny tytuł *Метаморфозите на една културна утопия* (bułg.).

5 Dane bibliograficzne oryginałów i wydania bułgarskiego podaję w *Literaturze* na końcu artykułu.

6 Oryginalny tytuł *Литературата и фрагментаризиранія свят* (bułg.).

kliszy, ciągnąca ku ich rodzimym literaturom i kulturom. Autorka wskazuje, że przez ostatnie 25 lat oddziaływanie wizji o Europie Środkowej zmniejsza się w porównaniu z jego wcześniejszą siłą, ale mimo to istnieją przesłanki pozwalające wątpić w ostateczne wyczerpanie zarówno tematów związanych z Europą Środkową, jak i jej potencjału w motywacji wyobrażeń o tożsamości. I tak na przykład na samym początku XXI wieku ukazały się dwa eseje autorów emblematycznych dla współczesnych wschodnioeuropejskich literatur: Stasiuka i Andruchowycza. Wspólne wydanie tych utworów sprzyja wejściu w dialog obu tekstów i podkreśla fakt, że chodzi o nowe, pokoleniowe odczytanie problematyki o tak długiej tradycji. Przy wszystkich różnicach w indywidualnym stylu Stasiuka i Andruchowycza, jak twierdzi Burowa, ich eseje łączy pokrewna gatunkowa natura — wyróżniają się silną fragmentarycznością, która ułatwia mieszanie różnych tematów, epizodów i fragmentów. Esej Topola z kolei

bada specyfikę europejskiej tożsamości w sposób bliski temu, w jaki robią to Stasiuk i Andruchowycz, przy czym nie tylko ze względu na tematykę, ale także ze względu na artystyczne podobieństwo w jej interpretacji — jego esej [...] także wyróżnia autobiograficzność, kontaminacja z dziennikiem z podróży, fragmentaryczność... Tu Europa Środkowa to przede wszystkim terytorium historycznej próby, kodowane nie tylko w osobistych i grupowych wspomnieniach, ale nawet w pamięci miejsc, w toposach — znakach przewrotności i doświadczeniach przeszłości⁷.

O esejach Stasiuka i Topola autorka pisze odrębnie, podkreślając, że mogą zostać potraktowane jako swoiste biografie pokolenia literackiego. Ich twórcy urodzili się w latach 60. XX wieku, początki ich pisarskiej biografii osadzone są w kontekście undergroundu okresu późnego socjalizmu, w kręgu alternatywnej społeczności zdystansowanej zarówno wobec oficjalnej kultury, jak i wobec ówczesnej społecznej rzeczywistości. Sam Topol mówi o swojej generacji, że twórcy do niej przynależący nie zostali „przepędzeni lub wyrzuceni do świata zapomnianych autorów, a po prostu urodzili się w nim”⁸.

W niniejszym artykule przedstawię trudności edytorskie, które towarzyszyły procesowi wydawniczemu, a były związane z wyborem kolejności esejów, ujednoliceniem tekstów i problemami przekładu. Przedstawiam swe obserwacje z punktu widzenia tłumacza, redaktora, a zarazem wydawcy.

Eseje zostały ułożone w kolejności: Stasiuk — Andruchowycz — Topol z następujących przyczyn.

7 A. Буrowа, 2014: *Литературата и фрагментаризираният свят*. София, Парадигма, s. 191—199.

8 Ibidem, s. 169—176. Przełożyła Joanna Mleczko.

Po znajomości

W swoim eseju Topol opisuje pewną imprezę literacką, w której bierze udział cała trójka — Stasiuk, Topol, Andruchowycz: „Jesteśmy pisarzami, którzy się wzajemnie wspierają. W recenzjach po wieczorze pisali o nas jako o mędrkach ze Wschodu, barbarzyńcach przed bramami itp. No tak, zabawne”⁹. Autorzy ci kontaktują się z sobą nie tylko przez swoje teksty, lecz także bezpośrednio: znają się osobiście, łączą ich wspólne przeżycia, aż stają się bohaterami swoich utworów. Ślad tej znajomości odnajdujemy również w eseju Andruchowycza, który w *Glosariuszu* mówi o Stasiuku naturalnie i swojsko. Te fakty w sposób oczywisty zaciążyły na porządku tekstów w omawianym zbiorze, bo lepiej jest dla czytelnika żeby, przystępując do lektury eseju Andruchowycza, wiedział już, kim jest Andrzej Stasiuk, a czytając trzeci z kolei tekst, doskonale orientował się, kim są Stasiuk i Andruchowycz. Oczywiście pod warunkiem, że odbiorca będzie czytał eseje w takiej kolejności, w jakiej zostały zamieszczone w zbiorze.

Fakt, że autorzy stali się nawzajem bohaterami swoich utworów, nie był jedynym czynnikiem, który zadecydował o porządku prezentacji tekstów.

Dynamika narracji

Niewątpliwie elementami scalającymi trzy eseje są geografia, przestrzeń i ruch. Burowa analizując drogę literacką Topola i Stasiuka, zaznacza, że jednym z tematów właściwych ich twórczości jest droga: „Ruch przez przestrzeń stanowi ważny aspekt kształtowania osobowości w *Jak zostałem pisarzem*, oprócz tego jest ważnym tematem w prozie obu autorów”¹⁰.

Tym razem jednak Stasiuk odbywa swoją podróż statycznie. Punktem wyjścia jego wędrówek są *Wielki atlas świata* albo obraz Bruegla, fotografia Kertésza albo południowa weranda nocą. Podróżuje w czasie — albo w przyszłość wyobraźnią, albo w przeszłość pamięcią, w każdym razie tworzy impresywną, implozywną narrację, wolną i refleksyjną.

Więcej dynamiki jest w drugim eseju, tj. w *Środkowowschodniej rewizji*, który ma cechy sagi rodzinnej. To też proza refleksyjna, ale z jej fragmentów, przeplatanych licznymi refleksjami i dygresjami, można stworzyć układankę całego ludzkiego życia i historii pewnej rodziny.

9 Przełożył Leszek Engelking.

10 A. Бурова, 2014: *Литература и фрагментаризация свят...*, s. 178.

Najbardziej dynamiczny jest ostatni esej — oparty na prawdziwej podróży, na przygodzie z pogranicza nieroztropności, podczas której jadąca do Stasiuka paczka bohaterów „łady i morza przemierza”. Esei ten nie jest pozbawiony refleksji i emocji, lecz są one w nim bardziej implicytne, ukryte pod pozorem lekkomyślnej i zabawnej wędrówki.

W takim układzie esejów dynamika stopniowo się nasila, gradacja jest wy-czuwalna — od wolnych i gęstych myśli Stasiuka po dialogi rozrabiaków Topola. Może się nasunąć pytanie: dlaczego nie odwrotnie? Odpowiedź jest prosta: ponieważ to nie jest książka do poduszki.

Gradacja stylistyczna

W wyniku wybranej kolejności esejów powstała jeszcze jedna gradacja, która reprezentuje stylistyczną przynależność tekstów. *Dziennik okrętowy* niewątpliwie można opatrzyć mianem prozy poetyckiej, która pozwala do syta delektować się zdolnością Stasiuka do oplatania mistycyzmem, melancholią i smutnym pięknem rzeczy pospolitych i niepozornych, niekiedy nawet brzydkich w powszechnym mniemaniu.

Na przeciwległym biegunie stylistycznym sytuuje się utwór Topola zawierający wszystkie oznaki potoczności¹¹ — zarówno na płaszczyźnie gramatycznej, jak i leksykalnej. Tekst jest nasycony kolokwializmami i slangizmami, parataksa dominuje w nim nad hipotaksą, częste są konstrukcje równoważnikowe i elip-tyczne lub z nacechowanym szykiem wyrazów.

Między poetyckością a potocznością ulokowana jest *Środkowowschodnia rewizja*. Opowieść o losie rodziny zawiera liczne dialogi, poddane stylizacji w duchu mowy potocznej, refleksje towarzyszące wydarzeniom zaś utrzymane są w stylistyce prozy wysoce artystycznej. W ten sposób tekst Andruchowycza tworzy pomost między pierwszym a ostatnim esejem, zapewnia płynne i estetyczne przejście od kontemplacji zapadniętej w siebie do refleksji niewidocznej, implicytnej i zamaskowanej przygodą.

11 Tu potoczność używana jest w rozumieniu koncepcji warszawskiej, która w odróżnieniu od antropologiczno-kulturowej koncepcji opolskiej skupia się na leksykalno-stylistycznym, sytuacyjnym, pragmatycznym aspekcie. Zob. D. Zdunkiewicz-Jedynak, 2013: *Wykłady ze stylistyki*. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 96—97.

Unifikacja techniczna i nazewnicza

W trakcie technicznego scalania trzech tekstów nasunęło się pytanie o to, do jakiego stopnia ich unifikacja jest pożądana i czego powinna dotyczyć. W istocie odpowiedź sprowadza się do stworzenia odpowiedniej koncepcji.

W sprawie przypisów kwestia zarysowała się jak najprościej. Eseje tłumaczyło jednocześnie trzech tłumaczy, którzy, co zrozumiałe, nie mieli informacji o zawartości pozostałych tekstów, na skutek czego po ich scaleniu pojawiło się mnóstwo przypisów o tej samej treści, dotyczących tych samych realiów. Oczywiście tu nie było wahań i po prostu powtarzające się lub niepotrzebne przypisy, jak na przykład kim jest Andrzej Stasiuk, w ukraińskim i czeskim esejy zostały usunięte.

Inaczej już wyglądał problem dotyczący na przykład etnonimów. We wszystkich esejach pojawia się grupa etniczna Łemków, która przeciętnemu Bułgarowi jest nieznaną. Brak jej w *Słowniku języka bułgarskiego BAN*, w którym odnotowano Kaszubów i Łużyczan. Wszyscy tłumacze użyli formy lm. *лемки* (lemki), odmiennie jednak wyglądały ich decyzje związane z derywatami słowotwórczymi. W przekładach z języka polskiego i ukraińskiego tłumaczki użyły formy przymiotnikowej *лемковски* (lemkovski), a w tłumaczeniu z czeskiego wystąpiła forma *лемкски* (lemkski). Forma druga w pełni odpowiada produktywnemu schematowi tworzenia przymiotników od nazw krajów, miejscowości, narodów, plemion itp. poprzez dodanie sufiksu *-ски* (-ski) do tematu słowotwórczego, np.: *нем-ски* (nem-ski), *пол-ски* (pol-ski). Przymiotnik *лемкски* (lemkski) jest jednak trudny do wymowy i mógłby przybrać ten sufix, pod warunkiem poddania derywatu regule haplogologii i uproszczeniu go do postaci *лемски* (lemski). W celu uniknięcia takiej ingerencji preferowano pierwszą formę, gdyż jest ona typowa dla przymiotników pochodzących od nazw obcych, por. *Оруеловски* (oruelovski), *сизифовски* (sizifovski), *палячовски* (paľáčovski) etc.

Podobnych trudności nastręczyło tworzenie w bułgarskim nazwy mieszkańców Wołynia, lecz tu rozwiązanie problemu okazało się łatwiejsze. Oparło się na obserwacjach Cwetanki Awramowej nad modelami słowotwórczymi *nomina habitatorum* w języku bułgarskim i czeskim. Badaczka konkluduje, że najbardziej produktywnie w języku bułgarskim są sufiksy *-(е)ц* (-(e)c) i *-ин* (-in), np.: *баварец* (bawarec), *тракиец* (trakiec), *добруджанец* (dobrudžanec) etc., więc w przekładach zastosowano nazwy *волинец* (volinec).

Największym wyzwaniem dla tłumaczy i redaktorów były toponimy. Należy pamiętać, że język przekładu posługuje się cyrylicą i zachowanie oryginalnej pisowni jest niemożliwe. Sytuację komplikuje fakt, że w bułgarskiej translatoologii podejście do przekazu toponimów jest niejednolite. Wybitni bułgarscy prze-

kładoznawcy Siergiej Włachow i Sider Floryn piszą, że transkrypcji zasadniczo poddaje się toponimy, ale nie wszystkie i nie zawsze. Rozróżniają oni toponimy tradycyjnie tłumaczone, jak na przykład *Great Britain*, oraz wskazują, że są i takie, których semantyka nie jest mniej przezroczysta, a mimo to poddane są tylko transkrypcji, jak na przykład *Newfoundland*. Wprowadzają także pojęcie tradycyjnego toponimu, którego przykładem jest nazwa rzeki znanej w starożytności jako *Istros*, posiadającej odrębną nazwę we wszystkich językach europejskich. Autorzy podkreślają, że świadomie przytoczyli przykład obiektu geograficznego, który nie ma przynależności narodowej, co sprawia, że nie ma jednolitej narodowej nazwy. Dalej stwierdzają, że względy „przynależnościowe” nie odgrywają wielkiej roli, na skutek czego nazwy tradycyjne istnieją w różnych językach niezależnie od miejsca, w którym referent się znajduje — wystarczy, żeby były znaczące. I tak oto *Wiedeń*, w niem. oryginale *Wien*, ma ekwiwalenty we wszystkich językach światowych: ros. *Вуена*, fr. *Vienne*, ang. *Vienna*, serb. dziś i w przeszłości *Беч* etc. Z punktu widzenia przekładu należy wiedzieć, że podobnych nazw „nie powinno się transkrybować, a poszukiwać w odpowiedniej literaturze przedmiotu [...] formy, która już jest utwierdzona [...]”¹².

Na tej zasadzie opiera się Uchwała nr 6 z dnia 12 czerwca 1995 roku o transkrypcji i ortografii obcych nazw geograficznych na język bułgarski podjęta przez Agencję Geodezji, Kartografii i Katastru, która stanowi:

Art. 4. rozdział II Podczas transpozycji obcych nazw geograficznych pierwszeństwo mają zasady transkrypcji, w rzadkich sytuacjach transliteracja lub przekład, przy czym we wszystkich przypadkach należy zachować formy nazw własnych, które są tradycyjne dla języka bułgarskiego.

Art. 15. (1) Nazwy powszechnie znanych obiektów geograficznych (państw, stolic, dużych miast, rzek etc.) lub obiektów geograficznych w krajach sąsiednich, mające historycznie utworzone odpowiedniki bułgarskie, utrwalone formy, które różnią się od oryginalnych, zachowują zapis tradycyjny¹³.

Sytuacja w przypadku zbioru trzech esejów nie jest ani prosta, ani łatwa, gdyż autorzy opisują mniej więcej tę samą przestrzeń, lecz w kanonie nazewniczym własnego języka. Nierzadko w tekstach występują odmienne rodzime nazwy tych samych obiektów geograficznych, przy czym są to obszary

12 С. Влахов, С. Флорин, 1990: *Непреводимото в превода*. София, Наука и изкуство, s. 224—225.

13 Наредба № 6 от 12.06.1995 г. за транскрипция и правопис на чужди географски имена на български език. Dostępne w Internecie: <https://www.cadastre.bg/naredba-N-6-ot-12061995-g-za-transkripciya-i-pravopis-na-chuzhdi-geografski-imena-na-bulgarski-ezi#82> [dostęp: 5.02.2021]. Przełożyła Dilyana Denczewa.

i obiekty mało znane w Bułgarii, więc nie ma przyjętej oficjalnej nazwy dla większości z nich.

Jak należy traktować taki toponim, jak na przykład nazwa wsi *Czarne* (Čarne)? Nie jest ona ani powszechnie znana, ani nie ma historycznie utworzonego odpowiednika, a na dodatek ma kilka przynależności narodowych. Zważywszy, że Łemkowszczyzna leży na terenach trzech współcześnie istniejących krajów: Polski, Ukrainy i Słowacji, którą nazwę uznać za najbardziej uprawnioną? Czy zachować oryginalną, łemkowską nazwę *Чорне* (Čorne), której używa Andruchowycz i która utrwaliła się na Ukrainie, czy zastosować inne kryterium i liczyć się z nazwą obowiązującą w kraju, na którego terenie obecnie znajduje się obiekt?

Podobny problem powstał w związku z nazwą przełęczy łączącej Polskę i Słowację, występującej zarówno w polskim, jak i w czeskim tekście. Jak należy ją oddać w języku przekładu: jako *Pezetovka* (Regetovka) czy *Pezemyvka* (Regetuvka)¹⁴?

Ostatecznie po długich dyskusjach redaktorów¹⁵ przyjęto koncepcję pluralistyczną. Zrezygnowano z unifikacji nazw toponimicznych (nieznanych, rzadkich dla przeciętnego Bułgara) i w każdym eseju zostawiono je w formie, użytej przez autora, lecz poddanej transkrypcji i dostosowanej do cyrylicy. Pierwszy taki przypadek został opatrzony przypisem informującym, że celowo zostawiono regionalne brzmienie, aby eksplikować stałość środowiska geograficznego i zmienność ludzkiej obecności w nim.

Kończąc omawianie tego problemu, przytoczę krótki fragment z internetowej poradni Instytutu Języka Bułgarskiego BAN: „[...] pytanie »Kiedy należy tłumaczyć obce nazwy geograficzne na język bułgarski, a kiedy nie?« jest niepoprawne, wprowadzenie zaś obowiązkowych reguł dotyczących przekładu lub innego sposobu przekazu jest skazane na niepowodzenie”.

14 Identyczny problem napotkał Kristian Janew podczas tłumaczenia fragmentu z *Láska nebeská* Mariusza Szczygła. W oryginale Złote Góry i szczyt Boróvkowa występują w wersji polskiej, co jest normalne ze względu na fakt, że są położone zarówno na czeskim, jak i na polskim obszarze, czyli w tradycji polskiej już mają utwierdzoną i powszechnie znaną nazwę. Jak jednak powinien postąpić bułgarski tłumacz, zważywszy, że akcja w utworze Szczygła toczy się w Czechach i użycie transkrybowanej polskiej nazwy byłoby dziwne dla ucha bułgarskiego czytelnika? Ostatecznie zdecydowano się na użycie transkrybowanej nazwy czeskiej z dodatkiem leksykalnym, czyli *Цыдемску Злате хору і връх Боруvkова*.

15 Kwestię tę miał rozwiązać przede wszystkim zespół redaktorski, ponieważ tłumacze w ogóle nie mieli świadomości problemu, gdyż tłumaczyli jednocześnie i nie znali treści pozostałych utworów.

Niezależnie od przedstawionych trudności i problemów książka *Средна Европа в три есеа* weszła na rynek i wniosła swój wkład do recepcji współczesnych literatur słowiańskich w Bułgarii. Stanowi nie tylko prawdziwą gratkę dla ko-neserów, lecz także cenną chrestomatię dla studentów slawistyki i bułgarystyki.

Literatura

- Stasiuk A., 2012: *Dziennik okrętowy*. W: J. Andruchowycz, A. Stasiuk: *Moja Europa. Dwa eseje o Europie zwanej Środkową*. L. Stefanowska, przeł. Wołowicz, Czarne.
- Topol J., 2005: *Supermarket sovětských hrdinů*. Praha, Torst.
- Zdunkiewicz-Jedynak D., 2013: *Wykłady ze stylistyki*. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Аврамова Ц., 2016: *Словообразователни модели на жителските имена (nomina habitatorum) в съвременния български и чешки език*. „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, vol. 51. Dostępne w Internecie: www.sfps.2016.004-2542.pdf [dostęp: 20.11.2020].
- Андрухович Ю., 2005: *Централно-східна ревізія*. Івано-Франківськ, Лілея-НВ; Львів, ВНТЛ-Класика; Київ, Критика.
- Бурова А., 2014: *Литературата и фрагментаризираният свят*. София, Парадигма.
- Влахов С., Флорин С., 1990: *Непреводимото в превода*. София, Наука и изкуство.
- Написаното остава. Пиши правилно! ЕЗИКОВИ БЕЛЕЖКИ. Dostępne w Internecie: https://ibl.bas.bg/ezikovi_spravki/koga-tryabva-da-se-prevezhdattchuzhdi-geografski-sobstveni-imena-na-balgarski-ezik-i-koga-ne/ [dostęp: 6.02.2021].
- Наредба № 6 от 12.06.1995 г. за транскрипция и правопис на чужди географски имена на български език. Dostępne w Internecie: <https://www.cadastrе.bg/naredba-N-6-ot-12061995-g-za-transkripciya-i-pravopis-na-chuzhdi-geografski-imena-na-bulgarski-ezi#82> [dostęp: 5.02.2021].
- Речник на българския език на ИБЕ на БАН. Dostępne w Internecie: <https://ibl.bas.bg/rbe/lang/bg/%D0%BA%D0%B0%D1%88%D1%83%D0%B1%D0%B8/> [dostęp: 7.02.2021].

Сташук А., Андрухович Ю., Топол Я., 2020: *Средна Европа в три есета*.
София, Лектура.

Dilyana Dencheva

Stasiuk, Topol, Andruhowycz pod wspólnym mianownikiem Relacje od kuchni

STRESZCZENIE | Artykuł poświęcony jest genezie bułgarskiego przekładu zbioru esejów pt. *Europa Środkowa w trzech esejach*, który zawiera utwory trzech wybitnych słowiańskich pisarzy: Andrzeja Stasiuka, Jurija Andruhowycza i Jáchyma Topola oraz przedmowę autorstwa Ani Burowej. W artykule zaprezentowano koncepcję zbioru, a także omówiono problemy edytorskie towarzyszące scalaniu tekstów (między innymi związane z ustaleniem kolejności esejów, ujednoczeniem tekstów pod względem technicznym, przekładem etc.).

SŁOWA KLUCZOWE | literatury słowiańskie, języki słowiańskie, Europa Środkowa, eseje, przekład

Dilyana Dencheva

Stasiuk, Topol, Andrukhovych under Common Denominator An Inside Story

SUMMARY | The following paper presents some of the problems of the Bulgarian publishing of the co-authored book *Middle Europe in Three Essays*, which includes the essays of three Slavic authors — Andrzej Stasiuk, Yuri Andrukhovych and Jáchym Topol. The preface is written by Ani Burova. The focus is placed on the conception of gathering the texts in one book and also on the problems of editing and translation, such as order of the essays, translation of toponyms and ethnonyms etc.

KEYWORDS | Slavic literatures, Slavic languages, Central Europe, essays, translation

DILYANA DENCHEVA | dr hab. w Katedrze Językoznawstwa Słowiańskiego na Uniwersytecie Sofijskim im. św. Klemensa z Ochrydy; tłumaczka literatury polskiej. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się na języku poetyckim, frazeologizmach i zagadnieniach metaforyki.